Goigs de Sant Martí

Teià

Ubicació

Comarca:	Maresme
Lloc/Adreça:	Baixada de les Moreres, 7 Plaça Sant Jaume, 10

Coordenades:

Latitud:	41.499787112263
Longitud:	2.3195959718114
UTM Est (X):	443212
UTM Nord (Y):	4594464

Classificació

Número de fitxa	08281 - 76
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Música i dansa
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX
Any	1822
Autoria de l'element:	Desconegut
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Àlvar Sáez Puig
Data de registre de la fitxa:	dj., 11/02/2021 - 14:26

Descripció

Composició poètica cantada, generalment en llaor de la Mare de Déu o d'un sant. Des del s XVI els goigs són impresos en fulls solts i propagats per les confraries i a les esglésies, als santuaris i a les ermites de tots

els Països Catalans, amb texts sovint únics a tot arreu, però amb variants segons les diverses edicions. Durant els s XVI-XVIII els goigs —composts a vegades per poetes com Pere Serafí, Francesc Vicent Garcia o Rafael Bover, o per versificadors afeccionats— foren un instrument de conreu i de conservació de la llengua, i foren utilitzats sovint amb finalitats polítiques o burlesques; fins i tot hom publicà goigs bilingües, que teòricament poden ésser llegits tant en català com en castellà. Homes de la Renaixença, com Marià Aguiló, es dedicaren a col·leccionar edicions de goigs i sorgiren societats d'amics dels goigs, que continuen encara avui una labor de conservació i dignificació. Poetes com Verdaguer, Maragall, Guerau de Liost, Costa i Llobera, Maria Antònia Salvà, etc. han contribuït a la perdurabilitat dels goigs juntament amb els músics més eminents dels Països Catalans.

Observacions:

Goigs dedicats a Sant Martí, Bisbe de Tours, patró i titular del poble de Teià, Bisbat de Barcelona. Es celebra la festa l'11 de novembre.

Són aquests:

Puix lo Cel coronará

Sempre vostra santedat:

Amparau Martí sagrat

Vostre poble de Tayá.

Nasquéreu y al mon entráreu,

No per vos, sino per Deu,

Guiántvos lo esperit seu

A la virtut que heretáreu,

Aqui descubrintse ya

Vostra gran felicitat.

...

A vos acudim postrats

O Martí nostre patró

Y en tota tribulació

Dexáunos aconsolats

Sempre á vos se clamará

En tota necesitat.

Nostre cor descansará

En vos sempre confiat:

Amparau Martí sagrat

Vostre poble de Tayá.

Pertanyen a l'Església. Bisbat de Barcelona.

Història

Els originals daten de 1822.

Sant Martí de Tours és un sant bisbe del segle IV molt popular i del que es va estendre la seva devoció durant l'Edat Mitjana. Molts pobles de les nostres contrades porten el nom de Sant Martí. La seva festivitat és l'11 de novembre. Se'l representa sovint a cavall, partint la seva capa amb un pobre, o bé tallant la capa amb una espasa, o bé amb els vestits propis de bisbe, amb un pobre als peus. És el patró dels pobres i també dels cavallers (abans que Sant Jordi o Sant Jaume), dels qui tracten amb cavalls, mules i altres animals de ferradura i de peu rodó, i dels forjadors.

Bibliografia

Col·leccio de quaranta goigs de la Parròquia de Teià per Mn Santiago Casanova i Giner. Vilanova i la Geltrú. 1976.

Passejada XV. Ajuntament de Teià. 2009.

GOIGS EN ALABANZA DE SAN MARTI BISBE DE TOURS

PATRÓ Y TITULAR DEL POBLE DE TAYÁ, BISBÁT DE BARCELONA.

Puix lo Cel coronará
Sempre vostra santedat:
Amparau Martí sagrat
vostre poble de Tayá.

Nasquereu y al mon entrareu,
No per vos, sino per Deu,
Guiantvos lo esperit seu
A la virtud que heretareu,
Aquí descubrintse ya
Vostra gran felicitat.
Amparau...

Catecumeno ya vos
En mitg de pares pagans
Vostres fets foren tant sants,
Qual vostre zel fervoros:
De repente caminá
A Deu vostra tendra edat.
Amparau...

En la milicia terrena
De Constanci y Juliá
Servireu de capitá
Ab lealtat la mes plena;
Mes á Deu jamay dexá
Lo rumbo de vostre estat.
Amparau...

Per amor de Deu un dia
Caritat vos demaná
Un pobre que us encontrá,
Que de fret se derritia;
Mitja capa li doná
Vostra encesa caritat.
Amparau...

Mon, malicia y sos engañs
Dexareu per Jesu-Christ;
Y ab un fervor ja may vist
Burlareu sos cruels dañs:
Sant Hilari os emprendá
Ab sa vida y pietat.
Amparau...

La vida religiosa
Vos en Milá y Poutiers
Abrasau ab interes,
Com á guia preciosa.
Aquí tot se consagrá
Vostre corá Deu amat.
Amparau...

Lo Bisbe de Tours ja mort,
Tots aclamaren á vos;
Vos constant ferm y animós

Repugnabau tanta sort;
Mes aquí no se pará
Bisbe os forsá la ciutat.
Amparau...

Bisbe ja cual vostre cel?
Cual la caritat y amor?
Quant enter tot del Señor?
Que suspirs y sempre al cel?
Aquí se sacrificá
Vostre cor sempre inflamat.
Amparau...

Los cuidados d'un pastor,
Pare dols y de ternura,
La vigilancia mes pura,
Fe, Esperanza y sant amort:
Tota virtut se amassá
En vostre pontificat.
Amparau...

Guerra al vici declarada,
Animós contra els pagans,
Al pobre obertas las mans,
Y tota ovella amparada:

A tot consol se posá
El que de Tours es prelat.
Amparau...

Desguassan de vostres mans
De prodigis mil torrents,
Pasmantse totas las gents
Al veurer que son ells tants:
Lo Señor en vostre ma
Tal sempre se ha demostrat.
Amparau...

Apostol de amor divi
Ab mil etnas en lo cor,
Abrassat total de amor,
Va a finir vostre camí:
Vostra vida á Deu se va
Puix ell era el suspirat.
Amparau...

Morireu en fi Martí
Ab dolor y sentiment
De la ciutat y mes gent,
Que á vostra mort acudí;
Lo Señor os abrassá
Per tota una eternitat.
Amparau...

En tot foreu singular,
Pasmo immens y universal,
Pastor sant y sens igual,
Enter de gracias un mar,
Tot lo mon no alcansará
Lo que sou y haveu estat.
Amparau...

No vos falta la virtut
Sols una lletra R en fi,
Per ser martir vos Martí,
Sant del Señor tant volgut;
Si no us degollá el tirá
La palma no us ha faltat.
Amparau...

A vos acudim postrats
O Martí nostre patró
Y en tota tribulació
Dexau-nos aconsolats
Sempre á vos se clamará
En tota necesitat.
Amparau...

Nostre cor descansará
En vos sempre confiat:
Amparau Martí sagrat
Vostre poble de Tayá.

℣. *Pregueu per nosaltres Sant Martí.* ℟. *Perquè siguem dignes de les promeses de Jesucrist.*
PREGUEM O Déu, que veieu com no confiem en cap obra nostra, feu-nos la gràcia d'ésser emparats contra tota cosa adversa per la intercessió del bisbe i confessor Sant Martí.
Per Jesucrist, Senyor nostre. Amen.

Text antic i anònim, transcripció fidel respectant l'ortografia, d'uns Goigs publicats a : Barcelona. En la Imprenta de Garriga, y Aguasvivas, cerca la plasa del Regomí. Any 1822. Dibuix per Ricard Vives i Sabaté, de la imatge que apareix a la Creu processional gòtica de la Parròquia, i segons fotografia de Josep Duran i Duran.
Any 1976. Amb llicència eclesiàstica.

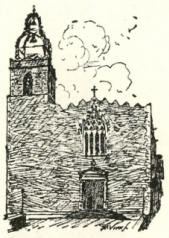

NOTÍCIA HISTÒRICA

La imatge de Sant Martí de la Creu Processional gòtica de Teià, que encapçala aquests Goigs, sembla que fou una obra de Joan Nebot, i realitzada a mitjans del segle XVI.

Perduda durant la persecució religiosa dels anys 1936-1939, fou recuperada després, però sense la llanterna, que per cert era molt interessant per la imatgeria corpòria que enriquia ses belles línies.

La Creu presenta, a la part del Crist, els següents relleus: Pelicà, Sant Marc, Sant Lluc, i Adam; a la part de Sant Martí (que reproduïm) Sant Joan Evangelista, al peu de la Creu; el mateix, amb l'àliga simbòlica, Sant Mateu i la Verge dolorosa.

Santiago Casanova i Giner, Prev.

Ricard Vives i Sabaté imprimí aquesta edició a son obrador de la Rambla José Antonio número 28, de la Ciutat de Vilanova i la Geltrú. JUSTIFICACIO DEL TIRATGE: 5 exemplars en pergamí, pintats, signats i numerats. 3 exemplars en cartolina blanca de fil, pintats, signats i numerats. 100 exemplars en paper « Cañell », signats i numerats. 100 exemplars amb l'orla de color i numerats. 600 exemplars de caràcter popular.

Dins la Sèrie dels Goigs de l'impressor, aquests porten el número 872.

Dipòsit legal B. 10775 - 1976

AQUESTA EDICIO HA ESTAT PATROCINADA PER - CAJA DE AHORROS LAYETANA -

Exemplar número 39 de la col·lecció « Goigs de Teià »

GLORIOS SANT MARTI, BISBE DE TOURS

PATRÓ I TITULAR DE LA PARROQUIA DE TEIÀ

Des del Cel, vostra morada,
tot guiant-nos pel camí:
Empareu vostra fillada
de Teià, oh Sant Martí!

Tot just ereu jovencell
ja escoltàreu amb esclat,
la dolça veu de l'Anyell
que us cridà a la Veritat.
Ni tan sols una vegada
deixàreu Vós d'assentir.
Empareu...

Amb ànima amorosida
feu que els fills d'aquest Teià
oím a Jesús que ens crida
nostre cor santificar.
Vostra intercessió abnegada
us preguem al repetir.
Empareu...

A la milícia valenta
de Constantí, guerrejant,
la vostra ànima ferventa
servà puresa fragant.
Ben segura la petjada
avanceu pel bon camí.
Empareu...

I guiats per tal memòria
de la vida en el combat,
assoliu-nos la victòria
de la temptació en l'embat.
De l'enemic, l'encontrada,
poguem sempre resistir.
Empareu...

La vostra ànima cristiana
mitja capa va donar
a un pobre que us demana
son fred poder mitigar.
Quina paga tan preuada:
A Mi, Crist, em vas vestir!
Empareu...

Espill de virtut ferventa
que en nosaltres deu brillar,
és la caritat ardenta
que sempre us acompanyà.
Feu que una i altra vegada,
ens empleni el cor sens fi.
Empareu...

Sant Hilari us alliçona
en vida de religió,
i grans miracles pregona
de Tours tota la regió.
No és pas cosa amagada:
Tots, Bisbe us volen d'allí.
Empareu...

Obeint la Providència
accepteu l'Episcopat.
De perfecta obediència,
quin sermó ens heu predicat!
Nostra súplica admirada,
humilment us gosa dir.
Empareu...

En llit de cendra moríreu
en prova d'humilitat;
finant la vida que omplíreu
d'exemples de santedat.
L'ànima us empren volada
blanca com un seraf.
Empareu...

Sigueu-nos conçol i guia,
bàlsam pel nostre sofrir,
exemple de cada dia,
i ajuda per ben morir.
Cada dia i cada anyada
volem sempre repetir.
Empareu...

I per Vós, sempre ajudada,
pugui el Cel assolir
aquesta vostra fillada
de Teià, oh Sant Martí!

℣. *Pregueu per nosaltres Sant Martí.* ℟. *Perquè siguem dignes d'assolir les promeses de Jesucrist, Senyor nostre.*

ORACIO

O Déu, que veieu com no confiem en cap obra nostra, feu-nos la gràcia d'ésser emparats contra tota cosa adversa, per la intercessió del bisbe i confessor Sant Martí. Per Jesucrist, Senyor nostre. Amen.

EXEMPLAR NUMERO 1 DE LA «COL·LECCIÓ DE GOIGS DE TEIÀ».

Text per N'Antònia Lladó de Casals. Dibuix per Ricard Vives i Sabaté, interpretant l'escultura que hi ha damunt del portal d'entrada al temple, segons fotografia de Josep Duran i Duran. Any 1972. Amb llicència eclesiàstica.

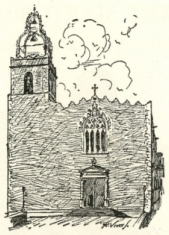

NOTICIA HISTÒRICA

La Parròquia de Sant Martí de Teià és una de les més antigues del Bisbat de Barcelona. El document més antic que en parla és del 21 de desembre del 965.

L'actual temple parroquial, conegut per la Catedral de la Costa, fou contractat el 31 d'agost del 1574, amb el mestre Antoni Mateu, que devia acabar-lo en vuit anys, al costat de l'antic, i seguint com a model, el temple del Monestir de Nostra Senyora dels Àngels i Peu de la Creu de Barcelona.

Guarda com a tresor artístic, quatre taules de Lluís Gaudin (1617), provinents de l'antic retaule major, destruït el 1936, i una creu gòtica de plata daurada del segle XVI.

Actualment hi ha un pla de restauració que fou encomanat pel Rector Santiago Casanova (1969) a l'arquitecte Joan Bassegoda i Nonell, i patrocinat pel Sr. Francesc Vives i Coll.

Santiago Casanova, Prev.

Ricard Vives i Sabaté estampà aquesta edició a son obrador de la Rambla José Antonio número 18, a la ciutat de Vilanova i la Geltrú.

JUSTIFICACIO

3 exemplars en pergamí, pintats, signats i numerats. 3 exemplars en cartolina blanca de fil, Guarro pintats, signats i numerats. 100 exemplars en paper Castell Guarro, signats i numerats. 100 exemplars en paper offset, orla de color, numerats. 600 exemplars de caràcter popular.

En la sèrie dels goigs de l'autor, aquests porten el NUMERO 642.

nº 3.

Dipòsit Legal B. 23902 - 1972

AQUESTA EDICIO HA ESTAT PATROCINADA PER L'ILTRE. AJUNTAMENT DE TEIÀ

PATRÓ Y TITULAR

BISBAT DE

BISBE DE TOURS,

DEL POBLE DE TAYÁ,

BARCELONA.

Puix lo Cel coronará
Sempre vostra santedat:
Amparau Martí sagrat
Vostre poble de Tayá.
Nasquereu y al mon entrareu,
No per vos, sino por Deu,
Guiantvos lo esperit seu
A la virtud que heretareu,
Aquí descubriutse ya
Vostra gran felicitat.
Amparau &c.
Catacumeno ya vos
En mitg de pares pagans
Vostres fets foren tant aants,
Qual vostre zel fervoros:
De repente caminá
A Deu vostre tendra edat.
Amparau &c.
En la milicia terrena
De Constanci y Juliá
Servireu de capitá
Ab lealtat la mes plena;
Mes á Deu ja may dexá
Lo rumbo de vostre estat.
Amparau &c.
Per amor de Deu un dia
Caritat vos demaná
Un pobre que us encontrá,
Que de fret se derritia;
Mitja capa li doná
Vostra encesa caritat.
Amparau &c.
Mon malicia y sos engañs
Dexareu per Jesu-Christ;
Y ab un fervor ja may vist
Burlareu sos cruels daños:
Sant Hilari os emprendá
Ab sa vida y pietat.
Amparau &c.
La vida religiosa
Vos en Milá y Poutiers
Abrasau ab interes,
Com á guia preciosa,
Aquí tot se consagrá
Vostre cor á Deu amat.
Amparau &c.
Lo Bisbe de Tours ja mort,
Tots aclamaren á vos;
Vos constant ferm y animos
Repugnabau tanta sort;
Mes aquí no se pará
Bisbe os forsá la ciutat.
Amparau &c.
Bisbe ja cual vostre cel?
Cual la caritat y amor?
Quant enter tot del Señor?
Que suspirs y sempre al cel?
Aquí se sacrificá
Vostre cor sempre inflamat.
Amparau &c.
Los cuidados de un Pastor,
Pare dols y de ternura,
La vigilancia mes pura,
Fe, esperanza, y sant amort:
Tota virtut se amassá
En vostre pontificat.
Amparau &c.
Guerra al vici declarada,
Animós contra als pagans,
Al pobre obertas las mans,
Y tota ovella amparada:
A tot consol se posá
El que de Tours es prelat
Amparau &c.
Desguassan de vostres mans
De prodigis mil torrents,
Pasmantse totas las gents
Al veurer que son ells tants:
Lo Señor en vostre ma
Tal sempre se ha demostrat.
Amparau &c.
Apostol de amor divi
Ab mil ctnas en lo cor,
Abrassat total de amor,
Va á finir vostre camí:
Vostra vida á Deu se va
Puix ell era el suspirat.
Amparau &c.
Morireu en fi Martí,
Ab dolor y sentiment
De la ciutat y mes gent,
Que á vostra mort acudí;
Lo Señor os abrassá
Per tota una eternitat.
Amparau &c.
En tot foreu singular,
Pasmo immens y universal,
Pastor sant y sens igual,
Enter de gracias un mar,
Tot lo mon no alcansará
Lo que sou y haveu estat.
Amparau &c.
No vos falta la virtut
Sois una lletra R en fi,
Per ser martir vos Martí,
Sant del Señor tant volgut;
Si no us degollá el tirá
La palma no us ha faltat.
Amparau &c.
A vos acudim postrats
O Martí nostre patró
Y en tota tribulació
Dexaunos aconsolats
Sempre á vos se clamará
En tota necesitat &c.
Amparau &c.
Nostre cor descansará
En vos sempre confiat:
Amparau Martí sagrat
Vostre poble de Tayá.

℣. *Ora pro nobis Beate Martine.* ℟. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi.*

OREMUS.

Deus, qui conspicis, quia ex nulla nostra virtute subsistimus: concede propitius, ut intercessione Beati Martini Confessoris tui atque Pontificis, contra omnia adversa muniamur. Per Christum Dominum nostrum. ℟. AMEN.

Barcelona: En la Imprenta de Garriga, y Aguasvivas, cerca la plassa del Regomí. Ayn 1822.